

Ingen fråga är för dum att ställa till en leadermentor!

Under nuvarande programperiod finns möjlighet för nya leadergrupper att ta del av erfarenheter från förra perioden genom ett mentorsprogram inom ramen för Landsbygdsnätverket.

Text / Foto: Gunilla Sandberg

Mentor Karina Veinhede Leader Gränslandet är van att svara på frågor.
Mer information om mentorsprogrammet på www.landsbygdsnätverket.se

Karina Veinhede är en av de erfarna verksamhetsledarna som ställt upp som mentor för de nya leadergrupperna. Hon är positiv till mentorsprogrammet som också innebär att hon får ersättning för den tid hon lägger ner på mentorskapet.

– Mentorskapet ligger utanför min ordinarie tjänst och det tror jag är bra. När jag själv började som verksamhetsledare för dåvarande leader+området Våg21 fanns ett faddersystem, men det byggde på frivillighet och skedde på bekostnad av någons arbetstid, fortsätter Karina.

Erfarenhet är betydelsefullt

Det nya mentorprogrammet har på ett bättre och mer organiserat sätt underlättat erfaren-

hetsöverföringen från den gamla till den nya perioden.

– Det är jätteviktigt att erfarenheter som görs förs över från en programperiod till en annan, säger Karina.

Som mentor är Karina van att svara på många olika typer av frågor.

– Ingen fråga är för dum! Det finns mycket man inte kan läsa sig till utan som man under åren kommit på. Smarta lösningar som bygger på erfarenheter och inte på regelverket, säger Karina.

Ett bra bollplank

En som har utnyttjat mentorprogrammet är Lena Danielsson på Leader Mellansjölandet.

– Vi var helt nya och hade inga erfarenheter

Utvärderaren är vald

Nu är det klart att det blir Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) som kommer att ansvara för halvtidsutvärderingen av landsbygdsprogrammet.

Beslutet fattades av regeringen den 20 maj. SLU ska bland annat granska hur de pengar som betalats ut hittills använts, om stöden använts på ett effektivt sätt samt om målen i programmet uppnåtts. Utöver de kvantitativa effekterna ska SLU också utvärdera de kvalitativa effekterna av insatserna. SLU ska också analysera hur arbetet med Leader fungerat så här långt.

Kvaliteten ska höjas

Tanken är att utvärderaren ska lämna förslag på åtgärder för att förhöja kvaliteten i arbetet med landsbygdsprogrammet och även för eventuella omprioriteringar i programmet och för genomförandet. Den är också att lämna förslag på förbättringar och/eller kompletteringar av de indikatorer som ingår i programmet. I regeringens beslut står att utvärderaren särskilt ska belysa möjligheten till förenklingar. Enligt regeringen är det också av stor vikt att utvärderaren tar del av de metodfarenheter som gjordes vid utvärderingen av förra programmet. Till arbetet ska det knytas en referensgrupp med berörda aktörer. Arbetet med halvtidsutvärderingen ska vara klar den första november 2010.

alls av Leader och därför nappade vi direkt på erbjudandet om mentorskap, berättar Lena. Att ha någon som man kan vända sig till med sina frågor och funderingar har varit en trygghet menar hon.

– Till Karina har vi ringt och mejlat om både stort och smått. Hon har varit vårt bollplank och generöst delat med sig av sina erfarenheter. Jag har varit väldigt glad över att denna möjlighet har funnits, säger Lena.

Avslutningsvis vill Karina slå ett slag för mentorprogrammet.

– Slösa inte energi på att försöka vara duktig och klara dig själv, utan lägg i stället ner kraften på att få igång bra projekt, uppmanar hon alla nya Leadergrupper.

Ekonomin sätter jobben i fokus

Förra året uppgick arbetslösheten i landet till 6,1 procent. Den ekonomiska utvecklingen innebär dock tyvärr att siffran ökar kraftigt och enligt Konjunkturinstitutet förväntas den uppgå till nästan 11 procent nästa år. För vissa grupper i samhället såsom unga och personer av utländsk bakgrund är siffran betydligt högre. Jobben är i fokus. Mer nu än tidigare och det lär inte minska de närmaste åren.

Förväntningarna på landsbygdsprogrammet är stora när det gäller att skapa och bevara jobb. Redan när programmet togs fram konstaterades att det skulle ha en ökad fokus på sysselsättning jämfört med tidigare program. Programmet innehåller ambitiösa kvantitativa mål för jobbskapande. Men i förhållande till de övermäktiga globala ekonomiska krafter vi upplever, är de verktyg vi förfogar över små.

Jag tycker inte att vi primärt ska se landsbygdsprogrammet som ett sätt att motverka eller sätta plåster på effekterna av den allmänna nedgången i ekonomin. Då tror jag att vi snabbt storknar och tappar motivationen. Istället kan se landsbygdsprogrammet som ett sätt att ta emot och förädla de idéer och drömmar som nu "tvingas" fram på landsbygden. För det är ju (tyvärr) så att ekonomin och arbetslösheten tvingar folk att tänka nytt och göra nytt. Antalet företag ökar normalt sett under en lågkonjunktur och det är nu som morgondagens vinnare skapas. Dessutom får vi inte glömma bort att ett fåtal företag kan ha en förhållandevis stor betydelse lokalt på landsbygden och kan i flera fall vara helt avgörande för bygdens livskraft och fortlevnad.

Kan landsbygdsprogrammet hjälpa till att förverkliga slumrande idéer och hittills orealiserade drömmar? Om vi svarar ja på den frågan tror jag att vi har goda förutsättningar att tillvarata programmet potential på bästa sätt och därigenom lägga grunden för en mer långsiktig och hållbar utveckling av ekonomin på landsbygden.

Andreas Mattisson

Vik. chef Samordningsenheten
Jordbruksverket

Modell för praktikplatsförmedling på landsbygden

I Flyinge i Skåne har man utvecklat en egen modell för att tillsammans i bygden minska arbetslösheten och samtidigt utveckla landsbygdens företag.

Text: Gunilla Sandberg | Foto: Gunnar Pettersson

Modellen bygger på ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Flyinge bygdebolag och där Leader och andra organisationer kan komma att spela en viktig roll i framtiden.

– Vår modell bygger på nätverk och lokalkännedom, säger Gunnar Pettersson, initiativtagare och aktiv i Flyinge bygdebolag och Leader Lundaland.

Samarbetet mellan Flyinge bygdebolag och Arbetsförmedlingen i Lund började redan 2007.

– Vi hade påbörjat ett framgångsrikt ESF-projekt som Arbetsförmedlingen blev intresserad av. Det ledde till att vi under året skrev ett avtal om att bli en så kallad anordnare av praktikplatser för personer inom jobb- och utvecklingsgarantin, fas två, berättar Gunnar.

Hälften lämnade arbetslösheten bakom sig

Det visade sig vara en lyckoträff för alla inblandade. Av de 16 personer som Flyinge bygdebolag anordnat praktikplats till under 6 månader gick hälften vidare till arbete eller studier. Gunnar förklarar det goda resultatet med den lokalkännedom som bygdebolaget har.

– Alla företag är ju medlemmar hos oss och de lutar på vårt omdöme att hitta lämpliga personer som vill komma till dem på praktik. Henrik Jansson är en av dem som sedan januari har en praktikplats hos just Flyinge bygdebolag. Han är mycket positiv till modellen.

– Jag fick praktikplatsen förmedlad via Arbetsförmedlingen och visste inte så mycket. Men efter mitt första möte kändes det jättebra, säger Henrik, som trivs med att arbeta

på landsbygden. Staffan Hällö på Arbetsförmedlingen i Lund ser också många fördelar med modellen.

– Jag ser framförallt möjligheterna till alla jobb som modellen kan vara med att skapa. Det finns ju så mycket mer än lantbruket, fortsätter Staffan. Det som gömmer sig bakom en levande landsbygd är ju alltifrån guldsmeder till it-tekniker! Landsbygden är en gigantiskt stor arbetsmarknad och vi måste vara med och skapa nätverk med byalag och organisationer som finns där.

Modellen sprids vidare

Nu är planen att sprida Flyingemodellen vidare och att försöka få till ett samarbete med leaderområdena. Det skulle kunna ge 9 000 praktikplatser om året vilket behövs när arbetslösheten ökar.

– Leader kan ses som en kugge i modellen, menar Gunnar. Förutom att leaderområdet själv kan fungera som anordnare av praktikplatser så skulle i ett senare skede målsättningen med modellen vara att också varje by blir en anordnare. Leaderområdet skulle då kunna fungera som en samordnande kraft för byarna att få till stånd detta.

För de leaderområden som tycker modellen är intressant och funderar på att bli anordnare av praktikplatser kan man kontakta sitt arbetsmarknadsområde.

– Det är bara att ringa upp och skriva ett avtal om att bli anordnare, säger Gunnar. Krångligare än så behöver det faktiskt inte vara, avslutar han.

Henrik Jansson har genom Flyinge jobbmodell fått en praktikplats på landsbygden hos Flyinge bygdebolag.

Mer info på www.flyinge.nu/jobbmodell

Landsbygdsprogrammet får entreprenörerna att sätta spaden i jorden!

Jobbskapande åtgärder står högt på önskelistan när lågkonjunkturen knackar på dörren. Landsbygdsprogrammet ska bidra till att öka sysselsättningen på landsbygden och målsättningen är tiotusentals bevarade och nya jobb under programperioden.

Text / Foto: Gunilla Sandberg

Vi ringde upp Jordbruksminister Eskil Erlandsson för att få veta hur landsbygden kan vara med och bevara och skapa nya jobb.

Vilka slags jobb är det egentligen frågan om?

– Det är jobb som finns i alla delar av vårt land från norr till söder. Det handlar om att traditionella jord- och skogsbruk kan diversifieras inom en mängd områden så som turism, nischproduktion, service, farmartjänster och entreprenad. Men också förstås inom förädling av jord- och skogsprodukter. Andra områden är till exempel att utföra tjänster i samarbete med staten inom exempelvis naturvård och vägar. Det skiljer sig förstås om man finns på den lilla orten eller i mer glesfolkade delar av landet.

Ett område som jordbruksministern hoppas extra mycket på är satsningen Matlandet Sverige.

– Inom det området finns det alla möjliga ingångar till sysselsättning. Jag tänker då på bland annat gårdsförädling, gårdsförsäljning, turism, upplevelser och olika typer av utflyktsmål.

Landsbygdsprogrammet i all ära men hur vet man att dessa jobb inte skulle ha kommit ändå, utan denna satsning?

Jordbruksministern menar att landsbygdsprogrammet bör ses som en katalysator för utvecklingen på landsbygden.

– Det är programmet som får entreprenörerna att sätta spaden i jorden. Det behövs ofta något sådant för att komma igång.

Jordbruksministern påpekar också vikten av den direkta hjälpen i form av ett utökat eget kapital som landsbygdsprogrammet kan bidra med, vilket blir än viktigare i en lågkonjunktur.

– Lågkonjunkturen förstärker behovet av

eget kapital vilket gör att investeringsdelen i landsbygdsprogrammet kan komma att förstärkas.

Trots lågkonjunkturens intåg ser ministern ljusst på framtiden för landsbygden.

– Jag tror att vi om tio år har fått en renässans på landsbygden liknande den man idag kan se i England, Tyskland och till viss del Danmark, avslutar han förhoppningsingivande.

Jordbruksminister Eskil Erlandsson ser landsbygdsprogrammet som en katalysator för att jobb ska skapas på landsbygden.

Medlem har ordet

Nya myndigheten delaktig i landsbygdsarbetet

En ny myndighet – Tillväxtnalys - med ansvar för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser startade i april 2009 genom en sammanslagning av ITPS och Glesbygdsverket. Myndigheten ska genomföra utvärderingar av insatser och analyser av förutsättningar för utveckling och hållbar tillväxt i gles- och landsbygder, små och medelstora städer samt storstadsområden, inklusive tillgänglighet till kommersiell och offentlig service för företag och medborgare i serviceglesa områden. Myndighetens kompetens ska ge stöd för bättre fokus på åtgärder som kan bidra till fler jobb och fler företag inte minst på landsbygden.

Det är spännande att delta i det framtida arbetet och se resultatet av insatser som görs och kan göras inom ramen för Landsbygdsnätverket och landsbygdsprogrammet. In-

teressant att se hur de gränsöverskridande Leadergrupperna utifrån sina utvecklingsplaner och sitt arbetssätt bidrar till lokalt engagemang och ökad sysselsättning.

När det gäller landsbygdsprogrammet finns det fortfarande ett behov av förenklade rutiner och regelverk och snabbare utbetalningsrutiner, viktigt framförallt för små aktörer. Väl kända fakta som Jordbruksverket jobbar med. Det är också viktigt att nätverket vidtar ytterligare insatser för att öka efterfrågan på åtgärder inom axel 3, diversifiering och livskvalitet. Vi vet av erfarenhet att det här kan röra sig om små projekt, små aktörer med mindre resurser att göra ansökningar, skaffa medfinansiering etc. Startsträckan är längre för dessa projektägare, vilket erfarenheterna från bl.a. Mål 2 Öarna och Leader+ visade. Det är också viktigt att Landsbygdsnätverket

fortsätter arbeta för ett brett landsbygdsprogram som vänder sig till många fler än den traditionelle jordbruksföretagaren, då ett av syftena med programmet är att skapa fler jobb på landsbygden både inom areella och inom övriga näringar. Landsbygdsstrategin som regeringen antog i mars 2009 anger landsbygdsprogrammet som det enskilt viktigaste instrumentet för att stärka landsbygdernas utvecklingsförutsättningar. Samarbetet med övriga strukturfondsprogram och mellan aktörer på alla nivåer är också en viktig framgångsfaktor.

Inger Normark

Analytiker

Myndigheten för Tillväxtnalys

Nätverken har mycket gemensamt

Den 12 maj träffades i Åhus de nordiska/baltiska nätverkskanslierna för att utbyta erfarenheter och diskutera samverkans insatser.

Text: Jessica Hagård/Maria Gustafsson
Foto: Jessica Hagård

Det är inom ramen för det europeiska landsbygdsnätverket som det bildats ett nordiskt/baltiskt nätverk. Det var ett 20-tal personer från nätverkskanslierna och från förvaltningsmyndigheterna som nu träffades för tredje gången. Bland annat diskuterades möjlig samverkan kring en nordisk projektdatabas som Nordiska ministerrådet uttryckt önskemål om. Det fördes också diskussioner om hur man kan främja transnationella samarbetsprojekt inom Leader samt vilka önskemål kanslierna har på stöpp från det europeiska nätverket och dess Contact Point. Kanslierna ställde sig också positiva till att gemensamt anordna ett gemensamt nordiskt forskarforum.

Likheter och olikheter

En väsentlig del av träffen handlade också om att diskutera likheter och olikheter i program-

Det var tredje träffen för de nordiska/baltiska nätverkskanslierna när de träffades i Åhus 12-13 maj.

genomförandet samt nätverkens aktiviteter. Den mest påtagliga skillnaden var mellan de nordiska länderna och Estland och Lettland, där lågkonjunkturen påtagligt påverkar nätverkskansliernas arbete. En diskussion fördes också hur samarbetet mellan Fiskerifondens fiskeområden och LAG kan se ut i framtiden. I Danmark är dessa helt integrerade i varandra medan det ser annorlunda ut i de övriga nordiska länderna. Landsbygdsnät-

verket i Estland är samordnande även för fiskeområdena medan svenska nätverket inte är samordnande men ger stöpp på olika sätt. Ett förslag lämnades om att diskutera vidare för och nackdelarna med de olika arbetssätten på ett gemensamt seminarium, eventuellt anordnat av Contact Point.

Mer information om Landsbygdsnätverkets internationella arbete hittar du på:
www.landsbygdsnatverket.se

Jordbruksverket samlar synpunkter inför nästa programperiod

Landsbygdsprogrammet har bara pågått under drygt två år men på Jordbruksverket har ett arbete som berör nästa programperiod redan påbörjats.

Text: Gunilla Sandberg | Foto: Jessica Hagård

Eskil Karlsson är en av de som redan nu blickar framåt mot nästa programperiod

Det kan tyckas konstigt, men Erland Karlsson på Jordbruksverkets utredningsenhet förklarar att man vill förbereda sig inför de diskussioner som snart kommer igång inom EU och som rör jordbrukspolitiken efter 2013.

– Kommissionen kommer redan under nästa år att påbörja sitt arbete inom detta område och då vill vi från Sverige och Jordbruksverket vara välförberedda, berättar Erland.

Underlag för analys och diskussion

Det arbete som Erland och hans kollegor nu påbörjat är att försöka samla in underlag för vidare analys och diskussion

– Kort kan man säga att vi vill få in tankar och idéer kring jordbrukspolitiken i Sverige och världen. Vi försöker fånga upp det på olika sätt, bland annat genom att ta del av studier och analyser som OECD och olika forskningsinstitut tagit fram. Att följa vad andra länder gör är också viktigt, tillägger Erland.

En annan del av arbetet är att samla in svenska intressenters synpunkter. I ett första skede sker detta genom att delta på möten som Jordbruksverket redan är med och arrangerar.

– Landsbygdsnätverket är en bra bas med uppbyggda kanaler och arenor för detta och vi deltog också nyligen på den nätverksträff som arrangerades i Åhus, berättar Erland. Det var ett bra tillfälle att testa av ett antal frågor med deltagarna, fortsätter Erland, som också kommer att använda sig av Landsbygdsnätverkets modell med tanke-smedjor framöver.

Läs mer om slutsatserna från Åhus på:
www.landsbygdsnatverket.se

”Behärskar du saken kommer orden av sig själva.

Cato